

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Mands Minde 1788-1838. Foredrag over det sidste halve Aarhundredes Historie

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. XIII. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/catalog/gv-1838_599-txt-shoot-idm424/facsimile.pdf (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Værker: Nordens Mytologi eller Sindbilledsprog 1832; Haand-bog i Oldtidens og Middelalderens Historie 1833 og 1836; Sangværk til den danske Kirke 1837; desuden en Mængde Opsatser og Digte i Nordisk Kirketidende, flere mindre Skrifter af reformatorisk Tendens: Om Sognebaandets Løsning 1834; Den danske Statskirke 1834; Det danske Firkloster, politiske Betragtninger 1836; Til Nordmænd om en norsk Højskole 1837; Skolen for Livet og Akademiet i Sor 1838; samt den i Kristiania 1838 udkomne Samling Nordiske Smaadigte.

Efter al denne Syslen med Bog og Pen, efter dette lange Ophold „i de dødes Rige“, — og det i dobbelt Forstand, da hans Bøger sædvanlig modtoges med Dødens Stillehed, — personlig isoleret som han var fra hele den officielle, lærde og dannede Verden i Fædrelandet, og kun i Forbindelse med nogle få yngre Mænd, der delte hans kristelige Anskuelse, følte han nu en brændende Lyst og Trang til at komme i Berøring med sin levende Samtid eller snarest med Eftertiden: til gennem det mundtlige Ord at udtale sig om alt, hvad der laa ham paa Sinde, til at gribe ind i det virkelige Liv og skaffe sine Ideer Indgang i Staten, i Skolen, i Kirken. Han trænger nu til at få Ungdommen i Tale. Han vil vække den til levende Deltagelse i det historiske Liv, vinde den for sin historiske og ikke mindre for sin patriotiske, politiske og kristelige, overalt poetiske Anskuelse. Han vil særlig vinde og vække den til Arbejdet paa det danske Folks Gjenfødelse i nordisk Aand, for Udviklingen af borgerligt Frihedsliv og folkelig Oplysning, for en særegen dansk-nordisk Udvikling, forskjellig fra den fransk-liberale, som da efter Julirevolutionen havde vundet mange Tilhængere i den yngre Slægt ogsaa i Danmark.

Med disse Foredrag i 1838 brødes Isen, som siden aldrig lagde sig om hans Tunge. Næste Aar 1839 overtog han det Præstembede, som han rygtede til sin Død 1872, og i de 33 Aar talte han i Kirken saa godt som hver hellig Dag. Og mange vare de søgne Dage i summe Tidsrum, da

han førte Ordet om verdslige Æmner for vide og vrelende Kredse. Først paa Aaret 1839 stiftedes „Dansk Samfund“ i Kjøbenhavn, i hvilket han i dette og de nærmest følgende Aar var Sjælen og Hovedtæleren, og hvor han ogsaa først optraadte som folkelig Visedigter: „Mødernesmaalet“ er fra 1838, men i Dansk Samfund fødtes i Aarene 1839 og 40 Viserne „Er Lyset for de lærde blot, til ret og galt at stave“, „Kongehaand og Folkestemme, begge stærke, begge fri“, „Om Danneværks Kvide der led en Sang saa sørgelig“, „Kong Fredrik den sjette henslumret i Fred, og hviler nu hos sine Fædre“, „Det er kun Tjas at være Drot, hvor alle Mand vil raade“, „Grønnes Danmarks Bøgeskove sent men sødt i Maj“, „Danmarks Hovedstad den rauke, rejst ved Øresund“, „For Bønder Himlens Fugle mer end for de store sjunge“, og mange flere. Aar 1843—44 holdt han den Række Foredrag over græske og nordiske Myter og Oldsagn, som findes beskrevet i „Brage-Snak“ (1844 og 1876). 1843 og 1845 holdt han Foredrag i Skandinavisk Selskab, som strax efter udkom (Om Nordens historiske Forhold, 1843. De historiske Minders Betydning, 1845). 1844 talte han paa Skamlings Banke (se Skovhornets Klag mellem Skamlings-Bankerne, 1844). 1847 holdt han et Foredrag ved Studenternes nordiske Højtid (Nordens historiske Minder, 1847). 1851 deltog han i Studentertoget til Kristiania, og var Deltager i det nordiske Studentermøde i Kjøbenhavn 1862. 1853—54 holdt han i Dansk Forening en Række Foredrag over „Højnordens Historie“, og 1861—63 gav han mundtlig den Udsigt over Kirkehistorien, som er trykt under Navn af „Kirke-Spejl“ (1871 og 1876). De mangfoldige andre Lejligheder: ved Grundlovsfester, Folkefester, Kirkenæder, Vennemøder o. s. v., hvor han i de sidste tyve Aar af sit Liv førte Ordet, kan her ikke opregnes; kun skal endnu mindes om, at hans Røst ogsaa jævnlig i Tiden mellem 1848 og 1866 lød i den danske Rigsdag.

Opfordringen til at holde den her udgivne Forelæsnings-